

Flere lærere i skolen

Publisert 19. Juni 2017

Dette notatet forklarer SVs forslag til en nasjonal regel for flere lærere på hver enkelt skole. Denne regelen, noen ganger kalt en lærernorm eller en norm for lærertetthet, skiller seg fra det de andre partiene foreslår. Høyresiden mener flere lærere ikke er viktig, og setter det ofte opp mot mer kompetente lærere, mens Arbeiderpartiet foreslår en regel som neppe vil ha særlig betydning fordi den ikke dekker alle klasser og ikke gjelder på hver enkelt skole.

Alle snakker om lærere, få har forslag som faktisk vil bety flere lærere.

Den norske skolen nå

Den norske skolen er svært god, men det er for lite tid til hvert enkelt barn, og undervisningen er for ensrettet og tradisjonell. Skolen blir derfor ikke godt nok tilpasset det enkelte barnet og bidrar ikke tilstrekkelig til å jevne ut sosial ulikhet.

To hovedproblemer gjør at det blir for lite tid og oppmerksomhet til hvert enkelt barn. For det første: overfylte klasserom og lærermangel. For det andre: overdreven kontroll, detaljstyring og testhysteri. SVs nasjonale regel for flere lærere på hver enkelt skole er en av de viktigste endringene vi kan gjøre for at ungene skal få en bedre skoledag.

Høyresidens motstand

Høyresiden argumenterer hardt mot at det trengs flere lærere, og forsøker å tegne opp et bilde av at det er en motsetning mellom å satse på flere lærere og på gode lærere. Dette er en kunstig motsetning som brukes for å unngå diskusjonen om en skole der mange elever får for lite tid med læreren sin. Særlig har Venstre og Høyre vært sterke motstandere mot flere lærere.

Skolens støttespillere

De som har skoene på, og kan skole, er enig med SV. Utdanningsforbundet og Skolenes Landsforbund, Elevorganisasjonen og Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) står sammen i kravet om flere lærere og mindre klasser. De støtter SVs forslag om å innføre en regel som sikrer at ingen skoler i snitt skal ha flere enn 15 elever pr lærer på 1.- 4.trinn og 20 elever pr lærer på 5.-10.trinn i ordinær undervisning.

Det er viktig at regelen gjelder for hver enkelt skole, ikke på kommunenivå som andre foreslår.

Vårt alternativ

Vårt alternativ er ganske enkelt: heller flere lærere i klasserommene, enn enda større skatteuttak til den økonomiske eliten. Det er en enkel prioritering de fleste kan være enig i. Alle barn må sikres en likeverdig og god skole uavhengig av økonomien til kommunen de bor i. Vi er bekymret for at barna

som nå begynner på skolen ikke blir sett av læreren, fordi lærerne har for mange barn de skal lære å lese, skrive og regne.

Høyre og Frp-regjeringen har gitt inntrykk av å bevilge store summer til skolen, men det er klart og tydelig bevist at pengene ikke kommer frem til klasserommene. Det er en av grunnene til at SV mener det må innføres en nasjonal regel for flere lærere på hver enkelt skole, en regel som sikrer at ingen skoler i snitt skal ha flere enn 15 elever pr lærer på 1.-4.trinn og 20 elever pr lærer på 5.-10.trinn i vanlig undervisning.

SVs lærergaranti vil koste rundt to milliarder kroner, og gi om lag 2800 nye lærere. Regjeringen har brukt over 20 milliarder kroner på store skattekutt, særlig til den økonomiske eliten. Vi vil heller bruke milliardene på bedre utdanning for ungene våre og mer rettferdig fordeling.

Hvorfor er flere lærere viktig?

Grunnen til at mange elever, foreldre og lærere er opptatt av å få flere lærere inn i skolen, er fordi størrelsen på klassene mange steder er blitt så store at elevene ikke får den hjelpen de trenger.

Skal en lærer undervise en klasse med veldig mange elever, kanskje til og med over 30 elever, så sier det seg selv at det blir lenge å vente på hjelp om elevene i det hele tatt får hjelp den timen. Norsk skole ender med å være tilpasset en gjennomsnittselev som ikke finnes. I store elevgrupper er det vanskeligere for lærerne å bruke praktiske og varierte undervisningsmetoder.

Det er mange viktige grunner til flere lærere, her er noen av dem:

- Variasjonene er veldig store. Mens mange skoler har små klasser, har andre veldig store klasser. Det gir ikke likeverdig oppfølging av ungene.
- Opplæringen skal ta utgangspunkt i den enkelte elevens forutsetninger. Fordi unger er forskjellige, trenger vi håndterbare klassestørrelser så alle får utfordringer og hjelp tilpasset sitt behov.
- I mindre klasser kan det være lettere å oppnå sosial tilhørighet og trygghet i skolehverdagen.
- Elever med spesialundervisning har økt kraftig. 2 av 3 elever som har spesialundervisning får denne alene, sammen med en assistent eller lærere. Dette er en trussel mot inkludering av de elevene det er snakk om. Med mindre klasser kan flere inkluderes.
- Bedre elevresultater: Nyere forskning, blant annet amerikanske oppsummeringer og svenske studier viser at små klasser gir bedre elevresultater, og at denne virkningen er varig.
- Foreldrene vil ha små klasser. Den folkelige kunnskapen på området er entydig. Når foreldre velger skole for sine barn, vil de oftest – der det ligger til rette for det – velge skoler der gruppene er små. Det gjør de fordi de vet at sjansene da øker for at barna deres blir sett og får den individuelle oppfølgingen de trenger.
- Lærerne vil ikke ha store klasser. Også den erfaringsbaserte kunnskapen peker i en retning. Det er få spørsmål i skolehverdagen hvor lærerne er så enige, som i spørsmålet om størrelsen på klasser og grupper, og at det har noe å si for muligheten for å gjøre en god jobb. En nasjonal regel for flere lærere, en norm for lærertetthet, har vært et entydig krav fra lærerne.

Fakta

Den blå-blå regjeringen sier de i perioden 2014-2016 har bevilget 830 millioner kroner for å øke andelen lærere og redusere klassestørrelsen på 1.-4.trinn. Statistikken viser derimot at disse pengene har endt opp i knappe 198 lærere på 1.- 4.trinn. På 5.-10 trinn har det faktisk blitt færre lærere. Dette betyr at elevgruppene i skolen som helhet har blitt større enn før.

Hva mener SV og de andre partiene?

Det er bare SV og KrF som vil lovfeste en maksimumsgrense for antall elever pr lærere på *skolenivå*. SV mener det skal være maksimum 15 elever pr lærer på 1.-4.trinn og maks 20 elever pr lærer på 5.-10.trinn i ordinær undervisning.

Ap og Sp sier at de vil innføre en nasjonal norm på *kommunenivå*. Ap mener at denne bare skal gjelde for de yngste elevene, men har ellers ikke konkretisert hvor mange elever pr lærer det bør være. Sp mener at klassestørrelsen ikke bør overstige 18 elever på 1.-4.trinn og 24 elever på 5.-10.trinn. Ingen av disse modellene sikrer et virkelig løft for ungene.

H, Frp og V ønsker ikke en nasjonal norm for flere lærere.

Hvorfor skolenivå og ikke kommunenivå?

SV mener den eneste holdbare løsningen er en regel som bestemmer hvor mange lærere det minst må være på hver enkelt skole. Det er flere grunner til at det er viktig at regelen gjelder for hver enkelt skole og ikke for hver kommune. Kort fortalt vil en regel på skolenivå sikre mange flere lærere der det faktisk trengs enn en regel på kommunenivå.

I en distriktskommune er det svært tydelig at små bygdeskoler vil dra snittet nedover slik at gjennomsnittlig gruppestørrelse i kommunene ikke overstiger maksimum 15 elever på 1.-4. og 20 elever på 5.-10.trinn. Selv om snittet for kommunen dermed er helt ok, så kan noen skoler ha alt for store klasser likevel. En regel på kommunenivå hjelper altså ikke på de virkelige problemene i skolen. Også i bykommuner vil det være store variasjoner. I Oslo for eksempel ser vi at gruppestørrelsen innenfor en bydel varierer fra 10 til 27 elever.

SVs regel for hver enkelt skole vil utløse 2802 lærerårsverk fordelt på 1299 skoler og omfatte om lag 250 kommuner i Norge. En tilsvarende regel på kommunenivå vil bare utløse 1775 lærerårsverk og omfatte 146 kommuner.